

RECENSION

Jafar Panahi i *Taxi Teheran*. Distr: Folkets Bio AB

Taxi Teheran

Originaltitel: **Taxi**
Svensk titel: **Taxi Teheran**
Regi: **Jafar Panahi**
Producent: **Jafar Panahi**
Manus: **Jafar Panahi**
Foto: **Jafar Panahi**
Medverkande: **Jafar Panahi m.fl.**
Iran 2015
Längd: **1 tim 22 min**
Distributör: **Folkets Bio AB**

Det är en lustiger färd den iranske filmmakaren Jafar Panahi bjuder oss på i sin *Taxi Teheran*, denna hans tredje film sedan de iranska myndigheterna förbjöd honom att göra film och lyste honom i bann 2010. I Sverige har vi kunnat se *This is not a film* och tidigare den beskt kritiska *Kvinnor offside*. Men, som vi vet, nöden är uppfinnigarnas moder. Eller kanske mer exakt i fallet Panahi; förbudet är motståndets moder. För motstånd är vad det i stora delar handlar om – i den lätta komedins form i en roadmovie med återkommande, listigt planterade små blinkningar till publiken. Hej! Ni hänger väl med? Ni hajar väl vad jag menar?

Inte sällan kan man i olika reportage från andra länder läsa att journalisten ifråga stämmer av med taxichauffören in från flygplatsen om hur landet ligger, vad som är på gång och hur snacket går. Men någon vidare taxichaffis är nu herr Panahi inte och inte heller särskilt pratsam. Därtill hittar han dåligt i hemstaden och det där med betalning är inte alltid så noga. Han bjussar ofta på åkturen. Å andra sidan kommer passagerarna sällan dit de tänkte sig. Så kanske att det mer handlar om en slags humanistisk odysse genom Staden och dess människor. Lite som en elegant temperaturmätare i rumpan på tillståndet i imamernas och mullornas Iran.

Efter en vad jag begriper smått klassisk start av en iransk film, alltså lång och eftertänksam – vi vet ju att kommer någon gående vid horisonten med sin get i en iransk film, så säkert som Allah Akbar i moskén så följer kameran mannen de 5-6 minuter de tar att gå fram och ut ur bild. I *Taxi Teheran* ser vi en brusande trafikled

filmat genom en bilruta. Sen, allteftersom, får vi möta ett knippe människor, ett xplock (dock mycket noga utvalt förstås) stadsbor i den skruvade låtsasdokumentär som *Taxi Teheran* utgör. Ett par kunder diskuterar livligt tillämpningen av sharialagar och straffsatser, ett par äldre kvinnor har bråttom till en plats där de symboliskt ska återge ett par guldfiskar sin frihet – och på så sätt blidka gudarna och själva få ett längre liv. En trafikskadad man kräver att få läsa upp och spela in sitt testamente för en ystert hulkande fru. En gammal bekant som är i försäljarbranschen av piratinspelade dvd:er vinkar in Panahis taxi: "Jag kan även få tag i 'bakomkulisserna' från ännu inte premiärsatta filmer om det finns intresse". Omid, som han heter, får också åka gratis som den kulturarbetare han också är. Just den scenen rymmer i sin helhet mycken charm och värme och är givetvis också en besk kommentar till att den iranska nomenklaturen inte på något sätt litar på sin befolkning och därför förbjuder "olämplig" kultur vilket ju även inkluderar herr Panahis filmer – som förstås aldrig kan visas i hemlandet utan inkom på internationella festivaler – som Berlin för *Taxi Teheran* där den även vann pris.

Och herr Panahi rattar vidare genom den brusande storstan, go å gla som en tomte, smidigt och följsamt filmad med en klippning som tycks sakna varje söm.

När Jafar Panahi sen avslutningsvis åker för att hämta upp sin systerdotter vid skolan får den iranska regimen en sista släng av slevan. Infernaliskt ironiskt berättar den kända systerdottern om de regler och förhållningsorder hennes lärare delat ut till klassens elever när de nu ska göra en film i positiv anda och "undvika all smutsig verklighet". Det krävs knappast mer än en folkskoleexamen för att lista ut undertexten här. Samtidigt inser vi förstås att it-tekniken och lätta kameror i mobilen har öppnat upp ett nytt fräscht slagfält i de oppositionellas kamp mot mullornas förtryckande censur av livet – en kamp som den religiösa överheten har all anledning att känna stark oro inför.

Filmens slut skall inte avslöjas utan bara kommenteras med ett: åhh, så elegant gjort.

Tillhoppa ännu en icke-distributionsfäbig men stolt film från Jafar Panahi och vi tackar och tar emot.

Andreas Hoffsten

FILMRUTAN